

AKILLI İÇERİK OLMADAN;

AKILLI TAHTA,

TEKNOLOJİK BİR TAHTA

OLMAKTAN

ÖTEYE GEÇEMEZ..!

a akıllı ders defteri
akıllı tahta içeriği

ELFi YAYINCILIK
Elmas Fikirler

YAYIN KURULU

Hazırlayanlar

Ekin ASAN, Abdulkadir ARSLAN

YAYINA HAZIRLAYANLAR KURULU

Kurumsal Yayınlar Yönetmeni

Saime YILDIRIM

Kurumsal Yayınlar Birimi – Dizgi & Grafik

Mustafa Burak SANK & Ezgi GÜLER & Meltem TEMEL

Sumru ALMACAK & Gamze KAYA & Pınar KORKMAZ

Yasin ÇELEBİ & Reyhan KARAHASANOĞLU

Baskı - Cilt

Neşe Matbaacılık Yayıncılık Sanayi ve Tic. A.Ş.

Adres:Akçaburgaz Mh. Mehmet Deniz Kopuz Sk. No:17

3.Bodrum Esenyurt / İSTANBUL

Yayıncı Sertifika No: 32077

Matbaa Sertifika No: 22861

ISBN: 978-605-9213-54-7

İstanbul – 2015

Bu eserin her hakkı saklı olup tüm hakları Elfi Yayıncılık'a aittir. Kısmi de olsa alıntı yapılamaz, metin ve soruları aynen değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka bir sistemle çoğaltılamaz, depolanamaz.

Copyright © Tüm Hakları Saklıdır.

12.SINIF
TÜRK
EDEBİYATI
AKILLI DERS DEFTERİ

Defterlerimizi Tanıyalım

Neler Öğreneceğim?

Ünite konularının belirtilerek soru tarzında öğrencinin ilgisini çekecek şekilde yazıldığı bölümdür.

Örnek

Konu ile ilgili verilen örnekler bölümüdür.

Dikkat

Konu ile ilgili dikkat edilmesi gereken, uyarılar, notlar vb.

Notlarım

Öğrencinin akıllı defter üzerinde not tutması için ayrılan bölümlerdir.

Çöz Öğren

Derste işlenen konuların öğrenilip pekiştirilmesi için öğrencilerin çözeceği açık uçlu veya çoktan seçmeli sorulardır.

Haydi Sen Yap

Derste işlenen konular ile ilgili öğrencilerin bireysel, arkadaşlarıyla veya ailesiyle birlikte gerçekleştirebileceği ders dışı müze önerisi, roman tavsiyesi, atölye çalışması, bilimsel çalışmalar, vb. içeriklerin yer aldığı hareketli kutudur.

Defterlerimizi Tanıyalım

Bunları Biliyor Musun?

Konu ile ilişkili gerçek hayattan merak uyandıracak ilginç bilgiler bölümüdür.

Etkinlik Sayfam

Ders esnasında öğrencilerin bireysel veya grupta çalışacağı konu ile ilgili üst düzey düşünme becerileri kazandıran çalışma sayfasıdır.

Ne Kadar Öğrendim?

İlgili ünitedeki bölümleri veya konuları öğrencinin ne kadar öğrendiğini test edecek açık uçlu ve çoktan seçmeli sorulardan oluşan bölümdür.

Biraz Ara Verelim

Konu ile ilgili oyun, bulmaca, zeka soruları vb. eğlence köşeleridir. Ünite sonunda veya konu aralarında olabilir.

Ünite Özetim

Ünitenin sonunda yer alan üniteyi özetleyen kavram ağlarıdır.

Ünite Değerlendirme

Ünite sonunda ilgili üniteye tüm bölümleri ve konu / kavramları içerecek şekilde klasik ve / veya test türündeki soruları içeren bölümdür.

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: ÜNİTE CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK EDEBİYATI (1923-...)

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının Oluşumu	10
Ünite Özetim	16
Ünite Değerlendirme	17

2. ÜNİTE: CUMHURİYET DÖNEMİNDE ÖĞRETİCİ METİNLER

Deneme	22
Makale	23
Gezi Yazısı	24
Hatıra	26
Fıkra	28
Cumhuriyet Dönemi Öğretici Metin Yazarları	30
Ne Kadar Öğrendim	36
Ünite Özetim	37
Ünite Değerlendirme	38

İÇİNDEKİLER

3. ÜNİTE: CUMHURİYET DÖNEMİNDE COŞKU VE HEYECANI DİLE GETİREN METİNLER (ŞİİR)

Öz Şiir (Saf Şiir) Anlayışını Sürdüren Şiir (1920-1940)	43
Ne Kadar Öğrendim	51
Serbest Nazım ve Toplumcu Şiir (1920 - 1940)	52
Ne Kadar Öğrendim	55
Millî Edebiyat Zevk ve Anlayışını Sürdüren Şiir (1920 - 1950)	56
Ne Kadar Öğrendim	61
Ünite Özetim	62
Garip Hareketi (I. Yeni) (1940 - 1950)	63
Toplumcu Şiir Zevk ve Anlayışını Ön Plana Çıkaranlar (1940 - 1960)	65
Garip Dışında Yeniliği Sürdüren Şiir (1940 - 1960)	68
Ne Kadar Öğrendim	74
İkinci Yeni Şiiri (1950 - 1965)	79
Ne Kadar Öğrendim	84
İkinci Yeni Sonrası Toplumcu Şiir (1960 - 1980)	85
Ne Kadar Öğrendim	91
1980 Sonrası Şiir	92
Cumhuriyet Döneminde Halk Şiiri	97
Ne Kadar Öğrendim	102
Ünite Özetim	104

İÇİNDEKİLER

4. ÜNİTE: CUMHURİYET DÖNEMİNDE OLAY ÇEVRESİNDE OLUŞAN EDEBİ METİNLER

Anlatmaya Bağlı Edebî Metinler (Hikâye-Roman)	110
Millî Edebiyat Zevk ve Anlayışını Sürdüren Eserler	110
Ne Kadar Öğrendim	113
Toplumcu Gerçekçi Eserler	114
Ne Kadar Öğrendim	122
Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Eserler	124
Ne Kadar Öğrendim	128
Modernizmi Esas Alan Eserler	128
Ne Kadar Öğrendim	139
Göstermeye Bağlı Edebî Metinler (Tiyatro Metinleri)	140
Cumhuriyet Dönemi Edebiyatının Genel Özellikleri	145
Ne Kadar Öğrendim	146
Ünite Özetim	147
Ünite Değerlendirme	148

Ünite 1

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK EDEBİYATI

Neler Öğreneceğim?

1. Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının Oluşumu

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı (1923 -...)

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının Oluşumu

1918 - 2000 Yılları Arasında Ortaya Çıkan Sosyal ve Siyasi Olaylar

Mondros Ateşkes Antlaşması (30 Ekim 1918)
Atatürk'ün Samsun'a çıkması (19 Mayıs 1919)
Amasya Genelgesi (22 Haziran 1919)
Erzurum Kongresi (23 Temmuz - 5 Ağustos 1919)
Sivas Kongresi (4 -11 Eylül 1919)
Mustafa Kemal, ulusal mücadeleyi yönetmek için merkez olarak seçtiği Ankara'ya geldi (27 Aralık 1919).
"Osmanlı Meclis-i Mebusan" İstanbul'da açıldı (12 Ocak 1920)
Burada Mustafa Kemal'e bağlı temsilciler "Misak-ı Milli kararlarının kabul edilmesini sağladılar (28 Ocak 1920)
İstanbul'un işgali 15 Mart 1920
23 Nisan 1920 TBMM açıldı.
Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920) - Ankara'daki TBMM antlaşmayı reddetti.
1 Kasım 1922'de saltanat kaldırıldı.
Başkumandan Meydan Muharebesi'yle düşman denize döküldü. (30 Ağustos 1922) Kurtuluş Savaşı kazanıldı.
Lozan Antlaşması 24 Temmuz 1923
2 Ekim 1923'te işgal kuvvetleri İstanbul'dan ayrıldı.
6 Ekim 1923'te Türk ordusu coşkun gösteriler ve sevinç gözyaşları içinde İstanbul'a girdi.
29 Haziran 1939'da Hatay Millet Meclisi Türkiye'ye katılma kararı aldı.
13 Ekim 1923'te Ankara'nın başkent olması kabul edildi.
29 Ekim 1923'te rejimin adı konularak cumhuriyet ilan edildi. Oy birliği ile Gazi Mustafa Kemal Paşa, Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı oldu. Cumhurbaşkanı, ilk Cumhuriyet hükümetini kurma görevini İsmet Paşa'ya verdi.
3 Mart 1924 Halifelik kaldırıldı.
Tevhid-i Tedrisat kanunu çıkarıldı (1924)
Latin alfabesi kabul edildi. 1928
Tekke ve zaviyeler kapatıldı. 1925
Soyadı kanunu 1934
10 Kasım 1938 - Atatürk'ün vefatı
1939 - 1945 2. Dünya Savaşı

Orta Doğu'da İsrail devleti kuruldu.
ABD, Rusya ve İngiltere, Birleşmiş Milletleri kurdu.
İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Birleşmiş Milletler tarafından benimsendi.
1949'da NATO kuruldu.
Türkiye 1952'de NATO'ya kabul edildi.
1946'da Demokrat Parti kuruldu, 1950'de iktidara geldi.
27 Mayıs 1960 Askeri darbe yapıldı.
1974 - Kıbrıs Barış Harekati
1983 KKTC kuruldu.
12 Eylül 1980 askeri darbe yapıldı.
28 Şubat 1997 Post modern darbe, 28 Şubat süreci

Haydi Sen Yap

1918-2000 yılları arasında toplumu derinden etkileyen sosyal ve siyasal olaylar nelerdir? Bu olaylarla edebî hareketler arasında bir bağlantı var mıdır? Araştırınız.

Blank area for student response, consisting of several horizontal lines for writing.

Notlarım

Blank area for student notes, consisting of several horizontal lines for writing.

Çok genel anlamda çerçevesini çizdiğimiz Cumhuriyet Döneminin edebiyatı elbette bütün sosyal, siyasal ve kültürel gelişmelerden etkilenir. Çok geniş anlamı olan edebiyatı, edebî türlere göre ele almak konuyu kuşatmak bakımından faydalı olacaktır. Bunları şiir, roman, hikâye, tiyatro, deneme olarak gruplandırabiliriz. Yalnız burada önce iki noktaya dikkat çekelim. Başlangıcı ister 30 Ekim 1918 Mondros Mütarekesi ister 15 Mayıs 1919'da Yunanlıların İzmir'i işgali; sonu ise yine ister 11 Ekim 1922 Mudanya Mütarekesi ister 24 Temmuz 1923 Lozan Antlaşması ister 29 Ekim 1923 Cumhuriyet'in ilanı kabul edilsin, aşağı yukarı üç senelik bir Millî Mücadele Dönemi Edebiyatı veya Mütareke Dönemi Edebiyatı vardır. Cumhuriyet Dönemi Edebiyatını anlayabilmek için bu edebiyatı tanımak faydalı olacaktır. Mondros Mütarekesi'nin ardından Yunanlılar, Fransızlar, İtalyanlar Anadolu'yu işgal ettiler. 16 Mart 1920'de müttefikler tarafından İstanbul işgal edildi. Bu işgaller, bu sırada halka yapılan kötü muamele, zulüm, Anadolu'nun özellikle Yunanlılar tarafından yakılıp yıkılması topyekûn milleti ayağa kaldırdı. İşte bu karşı koymanın bir de edebiyat cephesi vardır: Şairlerimiz, yazarlarımız hatta eli kalem tutan herkes duygularını, infiallerini, ıstıraplarını yazıya döktü, mücadeleyi kalemlerle de yaptı. Üstelik Türk insanının moral bakımından perişan hâlde bulunduğu böyle bir devirde, bu eserler onlara, mücadele azmi, dayanma gücü verdi. Bu bakımdan bu dönemde meydana gelen edebiyat Türk edebiyatının en samimi, halkla en fazla kaynaşan, onların duygularına tercüman olan bir edebiyattır. Şiir, roman, hikâye, özellikle makale ve deneme türünde binlerce eser yazılmış ve yayımlanmıştır...

Bu edebiyat bir yaşama, varlığını sürdürme mücadelesinin, azim ve heyecanının, ıstırapının edebî eserlere aksidir. Ferdî duygulardan çok bütün bir milletin duygularının ifadesidir. Ferdî gibi görünseler de maşeri vicdanın aksülamelleridir. Böyle buhranlı bir devirde, bu edebiyatın en önemli duygu kaynağı mazi olmuştur. Şair ve yazarlarımız ister istemez tarihe sığınmışlar, tarihteki büyük başarıları, zaferleri hatırlamışlar ve hatırlatmışlardır. Fatih Sultan Mehmet, Yavuz Sultan Selim en çok zikredilen kahramanlardır. Bunlar halka ümit aşılayan temalardır. İstanbul da en fazla üzerinde durulan konulardandır. Aynı şekilde İzmir ve Bursa, şairlerimizin ağıtlarının konusu olan şehirlerdir. Millî Mücadele'nin lideri

Gazi Mustafa Kemal, üzerinde en çok durulan şahsiyetlerin başında gelir. Tabiatıyla yapılan işgalleri, zulüm ve katliamları, bir yığın haksız muameleyi tel'in eden, bu maksatla yazılan pek çok şiir, deneme, makale vardır. Ayrıca özellikle deneme ve makalelerde Mustafa Kemal Paşa'yı ve Millî Mücadele hareketini destekleyen, milleti onun etrafında toplanmaya çağıran, Millî Mücadele'nin fikri zeminini hazırlayan yazıları da unutmamak gerekir. Üstelik bu tür yazılarda savaşı adım adım takip etme imkânını buluruz ve o duyguları, çileleri, ıstırapları, ümitsizlikleri, ümitleri, endişeleri bütün sıcaklığı ile yaşarız. Yine bu yazılarda bütününü Anadolu coğrafyası, insanı vb. taraflarıyla bir daha çıkmamacasına edebiyatımızın merkezine oturur...

Tarih içinde birbirini takip eden Türk devletlerinden hiçbirisi, Osmanlı Devleti'nin akabinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti kadar biri diğerinin devamı olmamıştır. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları Osmanlı Devleti'nin yetiştirdiği paşalar ve aydınlardır. Tıpkı bunun gibi, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının bütün türlerdeki ilk temsilcileri veya bu dönem edebiyatının ilk ürünlerinin sahipleri, Osmanlı Devleti döneminde edebî faaliyetleri ile şöhret bulmuş şahsiyetlerdir. Osmanlı Devleti'nin dağılışı sırasında yaşanan ıstırapları derinden hisseden ve yaşayan, hatta şu veya bu şekilde olayların içinde yer alan şahsiyetlerin meydana getirdiği bir edebiyattır Cumhuriyet Döneminin ilk edebî mahsulleri. Bunun için de yaşanan ıstırapları, çekilen acıları; dozu tabiatı icabı çökyükseklerdeki heyecanları bu eserlerde görürüz. Bu bakımdan da bu dönem edebiyatının en önemli özelliği "Millî Edebiyat" anlayışına uygun olmasıdır...

Kâzım YETİŞ

Dönemler ve Problemler Aynasında Türk Edebiyatı

Notlarım

2. Metin

Türk Edebiyatında Cereyanlar

Modern Türk Edebiyatı bir medeniyet kriziyle başlar. Bugünkü Türk edebiyatında mevcut cereyanları inceleyebilmek için birkaç büyük realite üzerinde durmak ve bilhassa bu edebiyatın, bir medeniyet değişmesinin neticesi olarak doğduğunu göz önünde tutmak gerekir. 1826'da, Yeniçerilerin ortadan kaldırılmasıyla başlayan ve 1839'da Tanzimat Fermanı'yla devlet müesseselerinin ve cemiyet bünyesinin yavaş yavaş Avrupalılaşmasına varan ve sırasıyla 1876'da Birinci Meşrutiyet, 1908'de İkinci Meşrutiyet devrelerini idrak eden bu medeniyet krizi, 1923'te Cumhuriyet'in ilanı, Ankara'nın başkent oluşu, Atatürk inkılapları gibi kesin manzaralı safhalarla Türk cemiyetinin bugünkü durumuna kadar gelir. Bu hadiselerin ve tarihlerin yanı başında İmparatorluğun dağılması (1918), laisizm ve halkçılığın devlet programlarında yer alması, kadın hürriyeti gibi mühim vakiaları da saymak lazımdır.

Bütün bu hadiselerde Modern Türk Edebiyatı, aşağıda bahsedeceğimiz ideolojiler etrafındaki mücadeleleriyle mühim bir rol oynadığı gibi, bazen de bizzat hazırladığı bu vakiaların kuvvetle tesiri altında kalmıştır. Ziya Gökalp'ın Türkçülüğün Esasları adlı kitabında, Cumhuriyet'in ilanından sonra yeni bir terkip şeklinde verdiği bu ideolojiler, Medeniyetçilik, İslamcılık ve Türkçülük cereyanlarıdır.

Her biri cemiyetin ayrı bir realitesini karşılayan bu ideolojilerin etrafındaki mücadele, belki de Modern Türk Edebiyatının asıl tarihini yapar. Alelade hayat modalarından (kıyafet, yaşama tarzı ve eğlence) öğretime (yeni mektepler) ve bilginin şekil ve seviyesine (yeni ve müspet ilim), nihayet zihniyete kadar giden bu medeniyet değişmesinin doğurduğu bir yığın ayrılıkların ve meselelerin yanı başında, İmparatorluğun dağılması neticesine varan ve belkide bu sosyal değişiklikleri çabuklaştıran büyük siyasi hadiselerin ve harplerin de tesirini unutmamalıdır. Filhakika bu siyasi hadiseler arasında 1911-1913 Balkan Harbi, o zamana kadar az sayılı bir zümrede taraftar bulan Türkçülük ve milliyetçilik fikirlerinin gelişmesine ve yayılmasına sebep olduğu için saf Türkçe yaz-

mak cereyanına yol açmıştır. 1914-1918 Cihan Harbi'nin tesirleri ise daha büyük olmuştur. Bu harpte münevver sınıfın uğradığı büyük kayıp, şark kültürüne ve eski dile bağlılık noktasından gelecek nesillerin terbiye şartlarını kökünden değiştirmiştir. Filhakika bu devirden sonra üç gramere (Türk - Arap - Fars) birden dayanan eski dil öğretimi sistemi bir türlü evvelki şeklini alamamıştır.

Kadının büyük şehirlerde iş hayatına girmesi de bu muharebe ile başlar. Gerek bu muharebe gerek onun sonunda başlayan İstiklal Muharebesi yüzünden Türk münevveri ve dolayısıyla edebiyatı beş asırdan beri âdeta devamlı şekilde şehirlisi olduğu İstanbul'dan çıkar.

Milli Savaş'tan sonra Ankara'nın hükümet merkezi olması ise edebiyatımızın gerek dil gerek zihniyet bakımından değişmesine sebep olur. Edebiyatımıza bugün hâkim olan Anadolucu realizm ve halkçılık mistiğinin başlıca amillerinden biri bu hadisedir. Bugünkü Türk şiirinin mühim bir sayısını Ankaralı şairler yapar. Atatürk inkılaplarıyla gelen değişiklik yüzünden edebiyatımız şu veya bu fikir etrafında geniş bir anket hâlini almıştır. İyi bir dikkat bu edebiyatın mevzu itibarıyla hemen hemen bütün memleket coğrafyasına dağıldığını bize gösterir. Bütün bunlar bahsettiğimiz siyasi hadiselerle kendiliğinden bağlanırlar...

Ahmet Hamdi TANPINAR
Edebiyat Üzerine Makaleler

Çöz Öğren

Aşağıda verilenlerden hangisi, Cumhuriyet Dönemi eserlerinde görülen özelliklerden biri değildir?

- Millî zevk, Batı'dan gelen anlatma biçimleriyle kaynaştırılmıştır.
- Milleti oluşturan değerler farklı yönlerden edebî ürünlerde işlenmiştir.
- Türk toplumunun sosyal ve siyasal anlamda geçirdiği değişim anlatılmıştır.
- Bireysel konular tamamen göz ardı edilmiştir.
- Memleket edebiyatı zevkinin bu dönemde devam ettiği görülmüştür.

Notlarım

damla damla düştükçe, yüreğine bir ferahlık ve serinlik geliyordu. Hemen her cümle sonunda, halkın alkışları, sanki bu yağmurun bulutlarını toplayan gök gürültüleri idi. Selma Hanım, nutkun sonuna doğru artık kendini tutamadı. Gözyaşları bir sağanak hâlinde boşandı. Hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Öyle ki, yanı başında oturan Neşat Sabit, onu biraz itidalle davet etmek lüzumunu duydu. Lakin onun gözleri de yaşla dolmuştu. Heyecandan dudakları titriyordu ve benzi sapsarı kesilmişti. Genç kadın, gözlerinin titrek ve berrak yaşları arkasından ona baktı:

“Sen benden daha heyecanlısın.” dedi.

“Öyle ama, ben kendimi tutuyorum. Etrafımızda birçok ecnebi var, hep sana bakıyorlar.”

Bu söz, Selma Hanım'ın coşkunu büsbütün artırdı. Gerçekten, şu anda, Gazi'yi dinleyen

yalnız kendi kalabalığımız değildi. Cihanın dört bir köşesinden gelmiş heyetler, bütün devletlerin elçileri, diplomatlar, gazeteciler, hep ayakta, aynı saygı ve dikkat ile Türk namını taşıyan bu “mucize adam”ın sesini dinliyordu. Selma Hanım bir Millî Mücadele devrindeki garipliğimizi, kimsesizliğimizi, yetimliğimizi düşündü; bir de, bugünün etrafımızı saran dost ve hayran kalabalığına baktı. Yüreği iftihadan bir deniz gibi kabardı, kabardı; göğsüne sığmayacak hâle geldi. Bir nefes kadar hafi bir sesle:

“Aman” dedi, “Nerede ise bayılacağım.”

Ve bütün kuvveti ile genç adamın elini kavrayıp sıktı...

Ankara, bütün manasıyla bir Orfe masalını yaşamaya başlamıştı ve bu masalın kahramanının, saçlarındaki güneş, gözlerindeki gök parıltısıyla daima taze, daima coşkun bir ezeli gençlik kaynağı gibi yeşil Çankaya tepesinde çağıladığı ve onun varlığından bir seyyalenin daima aşağıya doğru aktığı hiss olunuyordu.

Yakup Kadri KARAOSMANOĞLU

Ankara

Haydi Sen Yap

Ankara metninde Atatürk ilke ve inkılaplarından hangilerini görmektesiniz? Buna göre Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının oturduğu sosyal ve siyasal zemini değerlendiriniz.

Notlarım

Ünite Özeti

- Kurtuluş Savaşı'ndan sonra ulusal egemenliğe dayalı demokratik ve laik bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti kuruldu.
 - Türk ulusunu çağdaş uygarlık seviyesine ulaştırmak için her alanda köklü değişiklikler yapıldı.
 - Bu edebiyat ferdi duygulardan çok bütün milletin duygularının ifadesidir.
 - Atatürk ilke ve inkılapları eserlere yansdı.
 - Atatürk ilkelerini kısaca tanımlayacak olursak;
- Cumhuriyetçilik İlkesi: Cumhuriyetçilik, milli egemenliği esas alan bir yönetim biçimidir. Bu yönetim biçiminde halk kendisini yönetecek kimseleri yine kendisi seçimle iş başına getirir.
- Halkçılık İlkesi: Cumhuriyet ile yönetilen bir memlekette, siyasal bakımdan kalkınmada, yönetimde, millet ve devlet olanaklarının kullanılmasında halk yararının gözetilmesi demektir.
- Milliyetçilik İlkesi: Milliyetçilik, kişilerin ait oldukları milletin fertlerini sevmeye, değerlerini benimsemeye, bağımsızlığını koruma ve her bakımdan milletini yüceltme düşüncesidir.
- Laiklik İlkesi: Lâiklik, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması, din ve vicdan özgürlüğünün bizzat devlet eliyle güvence altına alınmasıdır.
- Devletçilik İlkesi: Atatürk'ün devletçilik anlayışı, Türkiye'nin kısa bir süre içinde kalkınması amacıyla bilhassa ekonomik alanda fertlerin yapamayacağı büyük yatırımları, devletin kendi eliyle yapmasıdır.
- İnkılâpçılık (Devrimcilik) İlkesi: Bir milletin sahip olduğu siyasî, sosyal ve askerî alanlardaki kurumlarının değiştirilmesine inkılâp denir. Bu anlayışı temsil eden ideolojiye ise inkılâpçılık denir bu anlamıyla inkılâpçılık diğer ilkelerin doğal bir sonucu olarak ve onların tamamlayıcısı mahiyetinde doğmuştur.
- Atatürk'ün yapmış olduğu inkılâpları aşağıdaki ana başlıklar altında toplayabiliriz.
- Sosyal alanda yapılan inkılâplar: Takvim, saat ve ölçülerde yapılan değişiklikler, sağlık alanında yapılan düzenlemeler, şapka kanunu, Türk kadınına verilen haklar, Kılık kıyafette değişiklik, tekke ve zaviyelerin kapatılmasıdır.
 - Siyasal alanda yapılan inkılâplar: 1924 anayasasının kabul edilmesi, Cumhuriyetin ilanı, saltanatın kaldırılması, halifeliğin kaldırılması, çok partili hayata geçiş denemeleridir.
 - Eğitim alanında yapılan inkılâplar: Güzel sanatlarda yapılan yenilikler, Türk Dil ve Tarih Kurumlarının kurulması, millet mekteplerinin açılması, harf devrimi, medreselerin kapatılmasıdır.
 - Hukuk alanında yapılan inkılâplar: Türk ceza kanunu, mecellenin kaldırılması, şeriyemahkemelerinin kapatılması, Teşkilatı Esasiye Kanunu, yeni anayasanın kabulü, medeni kanunun kabulüdür.
 - Ekonomik alanda yapılan inkılâplar: I. ve II. kalkınma planlarının yapılması, ticaret ve sanayi odalarının kurulması, örnek teşkil edecek çiftliklerin kurulması, Aşar vergisinin kaldırılması, İzmir iktisat Kongresi, çiftçinin özendirilmesi ile ilgili çalışmalar, tarım kredi kooperatiflerinin kurulması, sanayi teşvik Kanunu'nun kabul edilmesidir.
 - Cumhuriyet'in ilanıyla çok hızlı bir şekilde yapılan devrimlerle Türk aydını takip etmekte zorlandığı bir siyasi değişim yaşamıştır.
 - Latin harflerin kabulü eski yazı ve yeni yazı kargaşası ortalığı karıştırmaya yetiyordu. Böyle bir ortamı öncekilerden ayırmak için 1923 yılını hala devam eden bir edebiyat döneminin başlangıcı olarak kabul edilir.
 - Çağdaş bir devletin kurulması, Ankara'nın başkent olması, halkçılığın devlet programına girmesi, kadın özgürlüğü gibi yeni oluşumlar edebiyat ve sanat alanına yansdı.

Ünite Değerlendirme

1. I. Saltanatın kaldırılması
II. TBMM'nin açılması
III. Halifeliğin kaldırılması
IV. Cumhuriyet'in ilanı
Türk inkılap tarihine ait bu siyasi gelişmelerin kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) I - II - III - IV B) I - IV - III - II
C) II - I - IV - III D) II - IV - I - III
E) III - IV - II - I

2. Aşağıdakilerden hangisi siyasal alanda laikleşmenin ilk aşamasını oluşturmaktadır?

A) Halifeliğin kaldırılması
B) Cumhuriyetin ilan edilmesi
C) Çok partili hayata geçilmesi
D) Tekke ve zaviyelerin kapatılması
E) Saltanatın kaldırılması

3. - Yeni Türk Devleti'nde laikleşme yolunda önemli bir adım atılmıştır.
- Çağdaş, laik, ulusal bir eğitim için ülkede birlik sağlanmıştır.
- Maarif Bakanlığı'nın yerine Milli Eğitim Bakanlığı kurulmuştur.
Cumhuriyet Dönemi'ne ait bu gelişmeler, aşağıdakilerden hangisiyle sağlanmıştır?

A) Medeni Kanun'un kabul edilmesi
B) Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun çıkarılması
C) Takrir-i Sükûn Kanunu'nun kabul edilmesi
D) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun yayımlanması
E) İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması

4. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında gerçekleştirilen çok partili rejim denemeleri, aşağıdaki ilkelerden en fazla hangisiyle ilgilidir?

A) İnkılapçılık
B) Laiklik
C) Devletçilik
D) Ulusal egemenlik
E) Halkçılık

5. Türk inkılabının özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Türk toplumunun ihtiyaçlarından doğmuştur.
B) Ortam ve koşullar dikkate alınmıştır.
C) Demokratik bir gelişmedir.
D) Köklü değişiklikler içermez.
E) Ulusal değerleri korumaya özen göstermiştir.

6. Aşağıdaki gelişmelerden hangisinin kültürel etkileri diğerlerinden daha azdır?

A) Harf inkılabının yapılması
B) Medreselerin kapatılması
C) Türk Tarih Kurumu'nun açılması
D) Tekke ve türbelerin kapatılması
E) Kabotaj Kanunu'nun kabul edilmesi

7. I. Cumhuriyet'in ilan edilmesi,
II. Saltanat makamına son verilmesi,
III. Halifeliğin kaldırılması

gelişmelerinin kronolojik sırası aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I, II, III B) I, III, II C) II, I, III
D) II, III, I E) III, I, II

8. Atatürkçülüğün temel nitelikleri arasında,
I. kalkınmada aklın ve bilimin esas alınması,
II. yaşamın her alanında laiklik ve çağdaşlaşmanın sağlanması,
III. ulusal egemenliğin yönetimde hakim olması

özelliklerinden hangileri yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir."

Atatürk'ün bu sözüne dayanarak Halkçılık ilkesinin aşağıdaki ilkelerden hangisiyle kaynaştığı söylenebilir?

- A) Laiklik
B) Milliyetçilik
C) Cumhuriyetçilik
D) Çağdaşlık
E) Akılcılık ve bilimsellik

10. Türkiye Cumhuriyeti'nde;
I. Türk Tarih Kurumu'nun açılması,
II. Aşar vergisinin kaldırılması,
III. Türk Dil Kurumu'nun açılması,
IV. Ümmetçilik politikasının terkedilmesi

faaliyetlerinden hangileri, "Milliyetçilik" ilkesi gözetilerek yapılmıştır?

- A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

11. Toplumsal sınıf ve ayrıcalıkların kaldırılması Halkçılık ilkesinin bir gereğidir.

Buna göre,

- I. ayrıcalık bildiren unvanların yasaklanması,
II. ölçü birimlerinin değiştirilmesi,
III. vatandaşlara, eğitim ve sağlık hizmetlerinde fırsat eşitliği tanınması

yeniliklerinden hangileri bu ilke doğrultusunda yapılmamıştır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. Cumhuriyet Dönemi'nde alınan;

- toplumsal gruplara kanun önünde eşitlik sağlanması,
- toplumsal sınıf ve ayrıcalık belirten unvanların kaldırılması
kararları, en çok aşağıdaki ilkelerden hangisini gerçekleştirmeye yöneliktir?

- A) Milliyetçilik
B) Halkçılık
C) İnkılapçılık
D) Laiklik
E) Devletçilik

Notlarım

A large rectangular area with a light blue background and horizontal white stripes, intended for taking notes.

A large empty rectangular box with a light blue border, intended for additional notes or a summary.

Notlarım

A large rectangular area with horizontal light blue and white stripes, intended for taking notes.

A large empty rectangular box with a thin blue border, intended for additional notes or a summary.